

96:20
7/9200

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.09.0.SGB.0.21.00.610/ 2138
Konu : Muğla Milletvekili
Fevzi TOPUZ'un
Yazılı Soru Önergesi

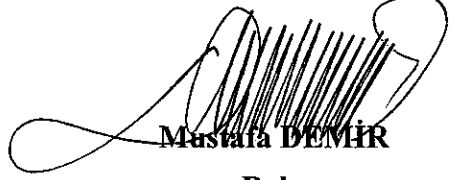
SÜRELİ
.../.../2009
23 Kasım 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi:** a) 01.10.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/9200-15245/33111 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 06.10.2009 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-159-27/3968 sayılı yazısı.

Muğla Milletvekili Fevzi TOPUZ'un Sayın Başbakanımıza yöneltmiş olduğu, Sayın Başbakanımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri T.B.M.M. 7/9200 Esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa DEMİR
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (2 adet 8 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

-T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi:

-Başbakanlığa

MUĞLA MİLLETVEKİLİ
SAYIN FEVZİ TOPUZ'UN
T.B.M.M. 7/9200 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Ordu, Artvin ve Bartın'da meydana gelen sel, su baskınları ve heyelan nedeniyle 6 kişi hayatını kaybetmiş, 11 kişi yaralanmış, 1 kişi de kaybolmuştur. Ülkemizin bir çok bölgesinde de afetler devam etmektedir.

Yaşanılması olası doğal afetler öncesinde alınması gereken önlemler alınmadığı gibi bu süreçte yetkili kurum olan Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nün de geçen ay kapatılması yönünde kanun çıkartılmıştır.

Kentsel ve kırsal alanlarda yerleşim alanları kurulurken mevzuat gereği uyulması gerekli plan ve notlarının yok sayılması, göz ardı edilmesi ve denetim işlevlerinin yapılmaması, tam tersine bilim ve tekniğe aykırı kaçak yerleşim yerleri ve yapılaşmaları ekonomik ve siyasi rantta dönüştüren anlayışın hakim olması doğal afetleri felaketlere dönüştürmektedir.

Afet öncesi ve sonrası tek güç olarak bilinen Afet işleri Genel Müdürlüğü;

- Afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması amacıyla alınması gereken tedbirleri araştırmak, bu konudaki temel ihtiyaçlarla hedef ve politikaları belirlemek, afete uğramış ve uğrayabilecek bölgeler ile yapı ve ikamet için yasaklanmış afet bölgelerini tespit ve ilan etmek,
- Afet bölgelerinde yapılacak yapılarla ilgili kuralları, yapı teknikleri ve projelendirme esaslarını hazırlamak veya hazırlatmak,
- Afet anında acil yardım uygulaması ve koordinasyonu sağlamak gibi hizmetleri yerine getirmekte sorumlu ve yetkili bir kamu kuruluşuydu.

Doğal afetlerin (deprem, su baskını) sık yaşandığı ülkemizde Afet işleri Genel Müdürlüğü kapatılmasındaki yanlışlık birkaç ay içinde ortaya çıktı. Yaşanan afetlerde ölüm göz göre göre gelmektedir. Gerekli önlemler alınmamaktadır. Böylece yurttaşın can ve mal güvenliği tehlike altındadır.

Afet ve Acil durum gibi ekonomik, teknik, sosyal, psikolojik boyutların iç içe geçtiği alanlar sigortacılığın piyasalarına terk edilmektedir. Afet ve acil durum hizmetleri ne yazık ki siyasal iktidarca ekonomik ve siyasi rantta dönüştürülmeye çalışılmaktadır.

Yaşanılan afetlerde kaybolan yaşamlar ve beraberindeki sosyal yıkımlar ile maddi kayıpların karşılanmasını bekleyen yurttaşlarımız, siyasal iktidarca uygulamaya konulan politikalar ile yalnız bırakılmaktadır.

2006 yılında Güneydoğu'daki sel felaketi, doğal afetlere karşı alınacak önlemleri dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler, benzer sel baskınlarının önlenmesi için gerekli erken uyarı sisteminin kurulması gerektiğini Batman'da afetzedelere bildirmişti. Riskli bölgelere kurulacak erken uyarı sisteminin maliyetinin ise 1 milyon Euro olduğu belirtildi. Bu sistemle dereler, barajlar, sulama kanalları ve yeraltı kuyularındaki su seviyeleri elektronik su ölçüm cihazlarıyla, İnsansız ölçülebiliyor. Veriler GM25 modüller aracılığıyla bilgisayar ortamına aktarılıyor. Mesela, Harran ana kanalının maksimum su seviyesi 2,30 metre. Su seviyesi 2 metreye yükseldiğinde sistem, tanımlanan 5 cep telefonuna bilgiyi SMS olarak ulaştırıyor. 5 dakikada bir geçen mesajlar sonucu önlem alınabiliyor.

Dönemin Devlet Su İşleri Genel Müdürü Haydar Koçaker yaptığı konuşmasında, 9 Eylül 2006 tarihinde bir kararname ile yetkileri ve sorumlulukları artırılan DSİ'nin bugün sel ve taşkınlarla etkin faaliyet gösterebilen bir kuruma dönüştüğünü açıkladı. Erken uyarı sistemi sayesinde 48 saat öncesinden sel veya taşkın olacak bölgelerin önceden tespit edilebildiğini ve gerektiğinde ilgili bölgenin boşaltılabileceğini anlattı. Kurum olarak etkin bir taşkın önleme stratejisi uyguladıklarını belirten Koçaker, 4.009 adet taşkın koruma sistemi sayesinde 1 milyon hektar'lık tarım arazisinin verimliliğinin artırıldığını dile getirdi. Koçaker konuşmasını bitirirken şu sözlere yer verdi: "Önemli olan, doğal afet olmadan önlem alabilmektir."

1998 baharında Bartın ve civarında yaşanan sel felaketi, onlarca vatandaşımızın Ölümüne ve büyük miktarda ekonomik kayba neden olmuştu. Felaketin ardından, bölgeyi geçmişte de sürekli tehdit etmiş bulunan sel probleminin çözülmesi için DSİ tarafından bir dizi çalışma başlatıldı. Kısaltılmış olarak TEFER adıyla bilinen Dünya Bankası kredili projelerle, hem teknik araştırmalar yapılırken hem de taşkın önlemeye ve geciktirmeye yönelik inşaat yatırımlarına başlandı.

TEFER projelerinin son ayağı olan taşkın tahmin ve erken uyarı sistemi modeli geliştirilmesi işi DHI Water and Environment öncülüğünde Almanya'dan Einfalt ve Türkiye'den UBM firmaları ile birlikte ARTI Proje'nin yer aldığı müşavir grubu tarafından yürütüldü.

Yine hazırlanan bir projeye haberleşme ayağının uydu haberleşme sistemi üzerine kurulmuş durumda olduğu bu çerçevede Devlet Meteoroloji genel Müdürlüğü (DMİ) ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde (DSİ), 129 tanesi DSİ'ye ait olmak üzere toplam 356 tane uydu haberleşme sistemini işletilmektedir.

Özellikle Devlet Su İşlerinde siyasal kadrolaşma ve ilgisizlikten dolayı "Erken Uyarı Sistemi" herhangi bir engel olmamasına rağmen çalıştırılmamaktadır.

Bu bağlamda;

1. Afet işleri Genel Müdürlüğü'nün kapatılması son yaşanan afetlerdeki duyarsızlıkla ilişkisi var mı?
2. Yaşanan sel afetleri ile ilgili hangi önlemleri aldınız ve afet sonrası ne yaptınız?
3. Türkiye'nin hangi bölgelerinde (il ve noktasal yeri belirterek) "Erken Uyarı Sistemi" bulunmaktadır?
4. DMİ ile DSİ'nin ayrı ayrı olmak üzere mevcut "Erken Uyarı Sistemi"nden kaç çalışır durumdadır?
5. Kaç adet çalışmayan "Erken Uyarı Sistemi" mevcuttur? Çalışmayan sistemlerin her biri için çalıştırılmama gerekçesi nedir?
6. "Erken Uyarı Sistemi" afet bölgelerinde çalışıyor muydu? Çalışıyor ise neden halk yerinde uyarılmadı?

CEVAPLAR:

1- Bilindiği üzere, 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun 17.06.2009 tarih ve 27261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun Geçici 2'nci maddesinin birinci fıkrasında; "...Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yılı geçmemek üzere, Başkanlığın faaliyete geçtiğine dair Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulu kararıyla birlikte, Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü, Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Sivil Savunma Genel Müdürlüğü kaldırılır." denilmektedir. Bu hüküm gereği alınması gereken Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulu Kararı henüz alınmamış olup, Afet İşleri Genel Müdürlüğü çalışmalarına aynı hassasiyetle devam etmektedir.

2- Yaşanan sel afetleri ile ilgili olarak;

Artvin İli Borçka ilçesinde meydana gelen sel taşkını nedeniyle 28.09.2009 tarihi itibarıyla Afet Tertip Hesabından 250.000.-TL Acil Yardım Ödeneği gönderilmiştir. 02.10.2009 tarihi itibarı ile kesin hasar tespit sonucu 83 adet konut ve 8 adet iş yerinin nakli ve 17 adet istinat duvarının yapılması öngörülmüştür. Afet önleyici tedbir olarak yapılacak olan 17 adet istinat duvarına ilişkin projeler Bayındırlık ve İskan Müdürlüğüne tamamlanmıştır. Ayrıca Borçka İlçe merkezinde 4.740 m² arsa ve belediyeye ait ve imar planı içerisinde yer alan 1 dönüm park alanının konut yapımı için imar planı revizesi yapılarak kamulaştırma çalışmaları başlatılmıştır. 2009 Yılı yatırım programına alınabilmesi ve ödeneğinin aktarılabilmesi için DPT Müsteşarlığına 500.000.-TL proje bedeli ve yılı ödeneği ile revize teklifinde bulunulmuştur. İl Özel İdaresi, Borçka, Murgul, Hopa ve Şavşat ilçelerindeki belediye alt yapılarında meydana gelen hasarların giderilmesi için 4864 sayılı Kanunun 5. maddesi gereği 08.10.2009 tarih ve 10829 sayılı yazı ile Maliye Bakanlığından ödenek talebinde bulunulmuştur.

Ordu İli Perşembe İlçesi ve çevresinde meydana gelen sel afetine ilişkin hasar tespit çalışmaları sonucu 65 adet konut ve 2 adet iş yeri için nakil, 53 adet istinat duvarı yapılması öngörülmüştür. Hak sahipliği çalışmaları sonuçlandırılmak üzeredir. Uzmanlarımızca önerilen istinat duvarlarının projelendirme ve keşifleri Ordu Bayındırlık ve İskan Müdürlüğümüzce hazırlanarak gönderilmiş ve istinat duvarları yapımı için gerekli olan 615.000.-TL ödenek 2009 Yılı Afet İşleri Genel Müdürlüğümüz bütçesinden revize edilerek 28.08.2009 tarih ve 3930 sayılı ödenek gönderme belgesi ile gönderilmiştir. Afet önleyici tedbir olarak 38 adet istinat duvarı yapım işi ihale edilmiş olup, çalışmalara başlanılmıştır. İl Özel İdaresi, belediye alt yapılarında meydana gelen hasarların giderilmesi için 4864 sayılı Kanunun 5. maddesi gereği 20.08.2009 tarih ve 8834 sayılı yazı ile Maliye Bakanlığından ödenek talebinde bulunulmuştur.

Bartın'da 14-15.06.2009 ve 18.06.2009 tarihlerinde meydana gelen yoğun yağışlar sonucu meydana gelen su taşkını afeti 7269 sayılı Afet Kanunu hükümlerine göre konut ve işyeri kapsamında genel hayata etkisizdir. 7269 sayılı Afet Kanunu gereği belediye yerleşim yerlerindeki alt yapılarda meydana gelen hasarların giderilmesi için Bartın Valiliğine 21.07.2009 tarihinde 100.000.-TL, 23.07.2009 tarihinde 200.000.-TL olmak üzere toplam 300.000.-TL ödenek gönderilmiştir.

3-4-5-6- Bu sorulara ilişkin olarak ilgili Bakanlık olması sebebiyle Çevre ve Orman Bakanlığına görüş sorulmuş, anılan Bakanlığın 10.11.2009 tarihli ve 665 sayılı yazısında;

-Ankara/Elmadağ Radar projesi ile İstanbul/Çatalca, Zonguldak/Ereğli, Balıkesir/Balya' da Taşkın Erken Uyarı Sistemi bulunduğu,

-Ayrıca, Meteorolojik Gözlem Sistemlerinin Modernizasyonu ve Erken Uyarı Sistemleri Projesi (METSİS) çerçevesinde; İzmir, Muğla, Antalya, Adana/Hatay, Samsun, Trabzon/Rize illerinde de radar kurulacağı belirtilmiş olup, Ülkemizde etkin bir radar ağı kurulması ve radar ağının genişletilmesi için kurulacak 6 radara ilave olarak, yeni radarların kurulması için de çalışmaların sürdürüldüğü,

-Türkiye Sel ve Deprem Acil Yardım Projesi (TEFER) kapsamında, 2003 yılında Sinop-Antalya hattının batısına 206 adet Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu (OMGİ) kurularak işletmeye alındığı, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğüne yürütülen Meteorolojik Gözlem Sistemlerinin Modernizasyonu ve Erken Uyarı Sistemleri (METSİS) Projesi çerçevesinde, TEFER Projesinin dışında kalan Sinop-Antalya hattının doğusuna, 2008-2009 yıllarında Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünün kendi bütçe imkanları ile 150 adet Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu (OMGİ) kurulduğu,

belirtilmiş olup, aynı yazıda;

-Erken Uyarı Sistemleri (METSİS) Projesi ile havaalanlarına 2004-2006 yılları arasında 10 adet Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu (OMGİ) kurulduğu, ayrıca 24 havaalanına Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu (OMGİ) kurulması çalışmaları devam etmekte olduğu, bunlardan 13 adedinin 2007-2009 yıllarında kurularak işletmeye alındığı, geriye kalanların 2009-2010 yılı içinde kurularak hizmete alınacağı, 196 adet Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu (OMGİ) kurulması için ise ihale çalışmalarının devam ettiği,

-Mevcut radar ağı ve otomatik meteoroloji gözlem istasyonları, periyodik bakım ve onarım çalışmaları Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü personeli tarafından yapılmak suretiyle, %90'ın üzerinde bir verimlilikle işletildiği,

-Türkiye Sel ve Deprem Acil Yardım Projesi (TEFER) ile uzaktan algılamalı ölçüm cihazlarımızdan gelen veriler anında değerlendirilerek, daha önce nehir kesitlerinden geçecek su miktarı (debi) veya oluşacak taşkın etkileyebileceği alanlar belirlenmekte; vatandaşlarımızın uyarılması maksadıyla başta valilikler olmak üzere, belediyeler ve kriz irtibat merkezlerine bilgi verildiği,

hususlarına da yer verilmiştir.

